

Stedelijk
Museum
- BREDA

BEEELD

LEZEN

EDUCATIE
HANDLEIDING

Inhoudsopgave

Beeldlezen	3
Leerdoelen	4
Museumbezoek	5
Verwerkingsopdracht in de klas	6

Beeldlezen

Binnenkort neemt de klas deel aan het educatieprogramma *Beeldlezen* van Stedelijk Museum Breda. Stedelijk Museum Breda biedt dit educatieprogramma voor leerlingen uit groep 7 en 8 aan.

In onze technologische en door media gedomineerde samenleving neemt het aantal beelden snel toe. De overdracht van informatie en verhalen wordt steeds visueler. Beeldtaal verdringt de gesproken en geschreven taal. Beeldtaal is daarmee actueler dan ooit. Want beelden maken onze werkelijkheid. Ze reflecteren en creëren onze sociale en culturele identiteit. Ze beïnvloeden de perceptie en interpretatie van de wereld om ons heen. We leven in een (digitale) beeldcultuur waarin we niet meer alleen maar passieve beeldconsument zijn, maar ook actieve beeldprosument: we consumeren, produceren en delen allerlei beelden, de hele dag door. Daarom is het van belang om te leren actief en kritisch te kijken naar beeld. In het educatieprogramma Beeldlezen leren de leerlingen deze vaardigheden.

Het programma

Tijdens het museumbezoek gaan de leerlingen in groepjes van 4/5 leerlingen beeldlezen door een werk uit de tentoonstelling te onderzoeken aan de hand van een kijkkaart. Op deze kijkkaart staan vier vragen centraal: Wat ZIE ik? Wat BETEKENT het? HOE is het gemaakt? Wat VIND ik ervan? De resultaten van hun kijkkaart presenteren de groepjes op zaal aan hun klasgenoten.

Na het museumbezoek is er een verwerkingsopdracht voor in de klas. De leerlingen gaan in de verwerkingsles verder met het oefenen met beeldlezen. Aan het eind van het museumbezoek krijg je een lespakket met daarin materiaal voor deze verwerkingsles.

Educatiehandleiding

In deze handleiding staat:

- een overzicht van de leerdoelen van het educatieprogramma *Beeldlezen*;
- uitleg over het bezoek aan het museum;
- een verwerkingsopdracht in de klas;

Leerdoelen

Leerlingen:

- leren beeld te onderzoeken;
- kijken kritisch naar beeld en besteden aandacht aan vorm, functie en inhoud van beeld;
- leren hun mening over beelden te beargumenteren en betekenis hieraan te geven;
- leren beelden in een bredere context te plaatsen in relatie tot zichzelf, hun eigen omgeving en de maatschappij.

Het educatieprogramma *Beeldlezen* sluit aan bij de SLO kerndoelen:

- Kunstzinnige oriëntatie nr. 54, 55 en 56

Het educatieprogramma *Beeldlezen* is gebaseerd op de culturele vermogens van de Culturele Ladekast; reflectief vermogen, creërend vermogen, receptief vermogen en analyserend vermogen.

Museumbezoek

Duur museumbezoek:

Ontvangst in museum	5 - 10 min.
Inleiding en uitleg	10 min.
Beeldlezen met kijkkaarten	40 min.
Nabespreken van resultaten	30 min.
Afronding en vertrek	5 min.
Totaal:	90 min

Bezoek museum

In het museum wordt de klas ontvangen door een museumdocent die de klas begeleidt bij het programma *Beeldlezen*. In de tentoonstelling gaan de leerlingen in groepjes aan de slag met beeldlezen met behulp van een kijkkaart. Zij krijgen een werk uit de tentoonstelling om te onderzoeken.

Op de kijkkaart staan vragen en opdrachten waarmee de leerlingen actief en kritisch gaan kijken naar een beeld. Deze vragen en opdrachten zijn verbonden aan vier basisvragen die gebaseerd zijn op de culturele vermogens van de Culturele Ladekast; reflectief vermogen, creërend vermogen, receptief vermogen en analyserend vermogen:

- Wat ZIE ik? (receptief vermogen)
- Wat BETEKENT het? (analyserend vermogen)
- HOE is het gemaakt? (creërend vermogen)
- Wat VIND ik ervan? (reflectief vermogen)

Met behulp van deze vragen leren de leerlingen om een beeld vanuit verschillende invalshoeken te bekijken, namelijk vorm, functie en inhoud. Tevens leren de leerlingen hun mening over beelden te vormen en te beargumenteren.

Vorbereiden op museumbezoek

Om in het museum tijd te besparen kun je van tevoren de klas in groepjes van 4/5 leerlingen verdelen.

Contactgegevens museum

Stedelijk Museum Breda
Boschstraat 22, Breda
Tel: 076 - 529 99 00
educatie@stedelijkmuseumbreda.nl

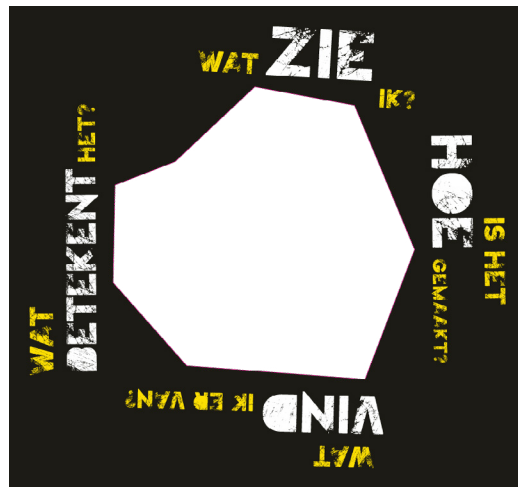
Voor inhoudelijke vragen over het programma *Beeldlezen* kun je contact opnemen met Josje Leen, medewerker educatie & participatie via josje@stedelijkmuseumbreda.nl

Verwerkingsopdracht in de klas

Tijdens het museumbezoek hebben de leerlingen kennis gemaakt met beeldlezen. Aan het einde van het museumbezoek krijg je van de museumdocent een lespakket met materiaal voor de verwerkingsles te leen.

Het lespakket bestaat uit:

- Kijkwijzers met daarop de vier beeldlees-vragen:
Wat ZIE ik? HOE is het gemaakt?
Wat VIND ik ervan? Wat BETEKENT het?
- Een variatie aan afdrukken van beeld op A4

Uitvoering verwerkingsles

Duur verwerkingsles: 30 – 45 min.

1. Bespreek met de leerlingen wat beeld is; waar denken zij aan, welke voorbeelden van beeld kunnen zij noemen, waar kom je het tegen?

Mogelijke voorbeelden: Reclame, posters, graffiti, tv, social media, kranten, tijdschriften, internet, schilderijen, foto's, verpakkingen van producten, enzovoort.

Mogelijkheden waar ze beeld tegenkomen: op straat, in de klas, thuis, in winkels, op internet enz.

2. Verdeel de klas in tweetallen. Elk tweetal ontvangt een afdruk van een beeld en een Kijkwijzer met vragen. Je kunt ook de leerlingen van tevoren vragen om zelf een beeld mee te nemen of beelden te kiezen die gekoppeld zijn aan een thema dat jullie op dat moment behandelen in de klas.

De leerlingen leggen de Kijkwijzer bovenop hun beeld. Bespreek elk vraag centraal en laat leerlingen in tweetallen hun antwoorden bespreken. Tijdens het museumbezoek hebben de leerlingen gewerkt met een kijkkaart waarin de vier vragen op de Kijkwijzer waren uitgewerkt in subvragen. Deze kijkkaart kunnen de leerlingen bij de hand houden tijdens de verwerkingsles als ondersteuning bij het beantwoorden van de vier vragen.

Vragen die je kunt stellen bij het centraal bespreken van de vragen:

- **Wat ZIE ik?**
  - Welke vorm, kleuren, personen, voorwerpen, licht, donker, enzovoort?
  - Wat is het? Is het een foto, schilderij, tekening enzovoort?
- **Wat BETEKENT het?**
  - Wat gebeurt er in het beeld?
  - Heeft het een titel?
  - Wanneer is het gemaakt?
  - Wat wil de maker ons vertellen met dit beeld?
  - Waarom heeft de maker dit gemaakt?
- **HOE is het gemaakt?**
  - Van wat voor soort materialen is het gemaakt?
  - Hoe is het gemaakt? Bijvoorbeeld met een kwast, potlood, computerprogramma, fotocamera enzovoorts.
  - Door wie is het gemaakt?

- **Wat VIND ik ervan?**
    - Vind je het mooi, lelijk, interessant, moeilijk te begrijpen?
    - Waarom vind je dat?
  - **Zie je andere dingen dan je buurman/vrouw?**
3. Bespreek de verwerkingsopdracht na met de klas. Kijken zij na het museumbezoek en het maken van deze opdracht anders naar beeld en zien zij nu meer dan voorheen?

Inleveren lespakket

Stedelijk Museum Breda maakt met de leerkracht(en) van de school afspraken over wanneer het lespakket wordt ingeleverd. Het lespakket kan weer worden ingeleverd bij Stedelijk Museum Breda, Boschstraat 22, 4811 GH Breda. Dit kan tijdens de openingstijden: dinsdag t/m vrijdag 11:00 - 17:00 uur zaterdag en zondag 10:00 - 17:00 uur.